

1. UVOD

Osnovni cilj ovog rada je osvrt i upoznavanje sa problematikom rješavanja međunarodnih privrednih sporova. Da bi smo se mogli baviti ovom temom potrebno je prije svega dati odgovor na pitanje šta su to međunarodni privredni sporovi. Pod međunarodnim privrednim sporovima podrazumjevaju se sporovi sa elementom inostranosti što predstavlja osnovnu tačku razdvajanja ovih sporova od drugih privrednih sporova koji nemaju međunarodni karakter. Kao stranke u ovim sporovima pojavljuju se privredni subjekti-pravna lica iz različitih država, kao i same države, entiteti ili međuvladine organizacije.

Osnovu razvoja ljudske civilizacije čini razvoj ekonomije. Taj razvoj u savremenoj istoriji odlikuje se ekspanzijom privrednih odnosa sa elementom inostranosti odnosno sve češćom pojavom različitih oblika privredne saradnje između subjekata iz različitih država. Moderni privredni razvoj rezultira međusobnim poslovanjem i udruživanjem privrednih subjekata na globalnom svjetskom nivou. Logično je da se usljed ovako složenih odnosa pojave i sporovi i nesaglasnost stranaka u različitim aspektima njihovog poslovanja. Zbog toga je od izuzetnog značaja regulisanje problematike rješavanja međunarodnih privrednih sporova. Osnovni cilj njihovog rješavanja treba da bude jednostavnost, brzina, ekonomičnost i efikasnost, kako komplikovanost u njihovom rješavanju ne bi predstavljala kočnicu privrednom razvoju i privrednom poslovanju subjekata u trenutnim i budućim poslovnim odnosima.

Postoje dva osnovna načina rješavanja međunarodnih privrednih sporova, a to su rješavanje pred nacionalnim sudovima i arbitražno rješavanje privrednih sporova. O ovim oblicima rješavanja sporova detaljnije će biti riječi u narednim izlaganjima. Najveći akcenat rada biće stavljen na samu arbitražu, uz pokušaj sagledavanja hronologije njenog razvoja od samih početaka nastanka arbitraže do njene primjene u savremenom društvu. U okviru rada daću i osvrt na poznatije svjetske arbitraže, kao i na najvažnije međunarodne pravosudne institucije Stalni arbitražni sud u Hagu i Međunarodni sud pravde u Hagu. Iako će biti riječi i o rješavanju međunarodnih privrednih sporova i pred nacionalnim sudovima danas postoji tendencija izbjegavanja ovog oblika rješavanja sporova zbog komplikovanosti i dugotrajnosti samih sudskih postupak što svakako nije u interesu privrednim subjektima čiji je cilj što fleksibilnija, efikasnija i brža privredna saradnja i razmjena na međunarodnom nivou, a samim tim i rješavanje sporova koji nastaju iz njihovih odnosa moralo bi se odlikovati istim karakteristikama.